

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2026

Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	PODSTAWY DYDAKTYKI
Kod przedmiotu*	L13
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Badań nad Literaturą i Edukacją Polonistyczną
Kierunek studiów	Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego
Poziom studiów	studia pierwszego stopnia (licencjackie)
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok II, semestr 4
Rodzaj przedmiotu	z bloku przedmiotów przygotowania dydaktyczno-metodycznego
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr hab. Tadeusz Pórchłopek, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Tadeusz Pórchłopek, prof. UR (autor programu), dr hab. Elżbieta Mazur, prof. UR, dr Danuta Hejda, dr hab. Dorota Karkut, prof. UR, dr Elżbieta Kozłowska, dr hab. Agata Kucharska-Babula, prof. UR

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
4	15	15							4

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

wykład – zaliczenie, egzamin

ćwiczenia – zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak – przedmiot jest realizowany w ramach przygotowania pedagogicznego.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie Studentów z podstawową wiedzą z zakresu dydaktyki ogólnej jako nauki, teoriami kształcenia i samokształcenia oraz przykładami ich weryfikacji w praktyce edukacyjnej.
C2	Poznanie i zrozumienie przez Studentów zasad funkcjonowania szkoły oraz systemu oświatowego, jak również problemów współczesnej edukacji.
C3	Uzyskanie przez studentów wiedzy z zakresu dydaktyki niezbędnej do samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów oraz kreowania autorskich rozwiązań dydaktycznych.

3.2 Ogólne efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych i do efektów ze standardu kształcenia nauczycieli
EK_01	Student/ka zna i rozumie usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych;	C.W1
EK_02	Student/ka zna i rozumie zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępom w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;	C.W2
EK_03	Student/ka zna i rozumie współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów;	C.W3
EK_04	Student/ka zna i rozumie zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne;	C.W4
EK_05	Student/ka zna i rozumie konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się, a także potrzebę i sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela;	C.W5
EK_06	Student/ka zna i rozumie sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnętrzny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną;	C.W6
EK_07	Student/ka zna i rozumie znaczenie języka jako narzędzia pracy	C.W7

	nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych – poprawność językową, etykę języka, etykietę korespondencji tradycyjnej i elektronicznej	
EK_o8	Student/ka potrafi zidentyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;	C.U1
EK_o9	Student/ka zna i rozumie zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej;	C.U2
EK_10	dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów;	C.U3
EK_11	wybrać model lekcji i zaprojektować jej strukturę;	C.U4
EK_12	zaplanować pracę z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym lub współzawodnictwie sportowym;	C.U5
EK_13	dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej;	C.U6
EK_14	poprawnie posługiwać się językiem polskim.	C.U8
EK_15	twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających postępom uczniów;	C.K1

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dydaktyka ogólna jako nauka. Zarys historyczny. Obiekt i przedmiot badań, zadania, metodologia. Podstawowe terminy i pojęcia. 2. Systemy dydaktyczne. Wartości i cele kształcenia. Treści kształcenia ogólnego. 3. Polski system oświaty – organizacja i funkcjonowanie. 4. Funkcje, rodzaje programów kształcenia. Programy autorskie. Podręczniki szkolne. 5. Współczesne teorie kształcenia. Nauczanie problemowe. Kształcenie wielostronne. Kształcenie zintegrowane. 6. Rola i znaczenie podstawy programowej. 7. Ewaluacja pracy dydaktycznej nauczyciela i szkoły. 8. Rola szkoły w społeczeństwie i państwie. 9. Modele współczesnej szkoły. 10. Nowoczesne tendencje w dydaktyce. Internet i media w procesie nauczania.

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja procesu dydaktycznego. 2. Ogniwa procesu nauczania – uczenia się. 3. Zasady nauczania. Formy organizacyjne. Środki dydaktyczne. 4. Podręczniki szkolne. 5. Konspekt lekcji.

6. Proces samokształcenia. Motywowanie uczniów do nauki. Praca domowa.
7. Metody nauczania i uczenia się. Pojęcie, funkcje, kryteria doboru, podział metod.
8. Pomiar osiągnięć szkolnych. Funkcje, formy i metody sprawdzania wyników procesu kształcenia. Ocenianie wewnętrzne i ocenianie zewnętrzne.
9. Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Uczeń zdolny i uczeń z trudnościami.
10. Warunki efektywnej pracy nauczyciela.
11. Kształcenie na odległość.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykłady:

- wykład informacyjny/problemowy,
- wykład z prezentacją multimedialną.

Ćwiczenia:

- dyskusja,
- prezentacja,
- metody problemowe,
- projekt praktyczny.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., ...)
EK_01 - EK_07	ocena wypowiedzi i aktywności w trakcie zajęć, ocena projektu konspektu, egzamin ustny	w., ćw.
EK_08 - EK_14	ocena wypowiedzi i aktywności w trakcie zajęć, ocena projektu konspektu, egzamin ustny	w., ćw.
EK_05	obserwacja w trakcie zajęć i w trakcie konsultacji	ćw., konsultacje

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykład

warunkiem zaliczenia jest aktywny udział w wykładzie (pytania i dyskusje po wykładzie); efekty są weryfikowane w trakcie egzaminu

Ćwiczenia:

Uczestnictwo w zajęciach; aktywność na zajęciach; znajomość problematyki wykładów, ćwiczeń oraz książek z listy obowiązkowej; pozytywna ocena z przygotowanego samodzielnie projektu konspektu na koniec semestru;

Egzamin ustny

pozytywna ocena z egzaminu ustnego.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie się merytoryczne do zajęć, egzaminu, przygotowanie projektu konspektu)	65
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

Wymiar godzinowy	Nie dotyczy
Zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bąbel P., Wiśniak M., <i>12 zasad skutecznej edukacji. Czyli jak uczyć, żeby nauczyć</i>, Gdańsk 2015. • Bereźnicki F., <i>Dydaktyka kształcenia ogólnego</i>, Kraków 2001. • Bereźnicki F., <i>Podstawy dydaktyki</i>, Kraków 2007. • Budajczak M., <i>Edukacja domowa</i>, Gdańsk 2004. • Cohen L., Manion L., Morrison K., <i>Wprowadzenie do nauczania</i>, Poznań 1999. • Gagne R. M. i inni, <i>Zasady projektowania dydaktycznego</i>, Warszawa 1992. • Gnitecki J., <i>Supernauczanie: perspektywy nowej edukacji</i>, Poznań 1997. • Hattie J., <i>Widoczne uczenie się dla nauczycieli. Jak maksymalizować siłę oddziaływania na uczenie się</i>, przeł. Z. Janowska, Warszawa 2015. • Janowski A., <i>Pedagogika praktyczna</i>, Warszawa 2002. • Konarzewski K., <i>Sztuka nauczania. Szkoła</i>, Warszawa 2004. • Kupisiewicz Cz., <i>Dydaktyka ogólna</i>, Warszawa 2000. • Niemierko B., <i>Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki</i>, Warszawa 2007. • Niemierko B., <i>Między oceną szkolną a dydaktyką. Bliżej dydaktyki</i>, Warszawa 1999. • Okoń W., <i>Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej</i>, Warszawa 1996. • Perrott E., <i>Efektywne nauczanie</i>, tłum. A. Janowski, Warszawa 1995. • Petty G., <i>Nowoczesne nauczanie</i>, tłum. J. Bartosik, Sopot 2010. • Philips D.C., Soltis J.F., <i>Podstawy wiedzy o nauczaniu</i>, Gdańsk 2003. • Robinson K., Lou A., <i>Kreatywne szkoły, oddolna rewolucja, która zmienia edukację</i>, tłum. A. Baj, Kraków 2015.

- Siemieniecki B., *Środki dydaktyczne w procesie myślenia twórczego*, Kraków 1991.
- *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*, red. K. Kruszewski, Warszawa 2004.

Literatura uzupełniająca:

- Arends R. J., *Uczymy się nauczać*, tłum. K. Kruszewski, Warszawa 2000.
- Bernacka D., *Od słowa do działania. Przegląd współczesnych metod kształcenia*, Warszawa 2001.
- Brophy J., *Motywowanie uczniów do nauki*, Warszawa 2002.
- Buehl D., Piątek B., Bednarkowa W., *Strategie aktywnego nauczania, czyli jak efektywnie nauczać i skutecznie uczyć się*, Kraków 2004.
- Denek K., *Ku dobrej edukacji*, Toruń-Leszno 2005.
- Dryden G., Vos J., *Rewolucja w uczeniu*, Poznań 2000.
- Gnitecki J., *Dydaktyka epistemologiczna*, Poznań 2003.
- Kobyłecka E., *Nauczyciel wobec współczesnych zadań edukacyjnych*, Kraków 2005.
- Kubiczek B., *Metody aktywizujące. Jak nauczyć uczniów uczenia się?*, Opole 2009.
- Kupisiewicz Cz., *Szkice z dziejów dydaktyki*, Kraków 2010.
- Mietzel G., *Psychologia kształcenia*, Gdańsk 2002.
- *(Nie)codziennność dydaktyczna i wychowawcza nauczyciela w szkole*, red. E. Kobyłecka, Zielona Góra 2017.
- Niemierko B., *Diagnostyka edukacyjna*, Warszawa 2009.
- *Paradygmaty współczesnej dydaktyki*, red. L. Huryło, D. Klus-Stańska, M. Łojko, Kraków 2009.
- *Procesy uczenia się i ich uwarunkowania*, red. F. Bereźnicki, K. Denek, J. Świrko-Pilipczuk, Szczecin 2005.
- Silberman M.L., *Uczymy się uczyć*, Gdańsk 2005.
- Strykowski W., Strykowska J., Pielachowski J., *Kompetencje nauczyciela szkoły współczesnej*, Poznań 2003; 2007 (II wyd.).
- Zaczyński W. P., *Uczenie się przez przeżywanie*, Warszawa 1990.
- Żylińska M., *Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi*, Toruń 2013.